

Familieudspil - 2025

Frihed til nærvær

For mange af os er tid og nærvær med familien det vigtigste i livet.

Familielivet er naturligvis også andet end solskinsdage, latter og lyse aftener på terrassen, men når alting gøres op, er det ofte mærkedage, morgenrutiner eller en søndagsmiddag, hvor alle var samlet omkring bordet, vi husker som det, der livet værdi.

Derfor er det et problem, at familier i Danmark har få muligheder for at indrette sig, som de helst vil.

Mange forældre oplever, at de har svært ved at få hverdagen til at hænge sammen, uanset hvor meget, de skruer op for hastigheden. Både unge og ældre plages af ensomhed, og der er for mange børn i skolealderen, for hvem tilværelsen braser helt sammen. Nogle forældre må aflevere børn til daginstitutioner, de ikke har fuld tillid til.

Liberal Alliance ønsker at vende den tilgang, vi har til familierne på hovedet, sådan at politik, tiltag og service har til formål at hjælpe familien med at få mere tid og nærvær. Familierne skal have hjælp til at skabe det liv, de ønsker for netop deres familie.

Det betyder, at det offentlige – i stedet for at betragte børn som et "pasningsproblem" og ældre som en "omsorgsbyrde", skal arbejde på en måde, der giver mere tid og nærvær i familien. Børn har brug for deres forældre. Forældre har behov for rettigheder, så de selv kan bestemme over deres tid og ressourcer. Generationerne har behov for muligheden for at kunne være der for hinanden.

Det er sådan, vi ønsker at arbejde, og det er sådan, vi mener, at danske familier kan få mere frihed til nærvær.

Konkret foreslår Liberal Alliance:

1. Ret til omsorg for det lille barn
2. Mere tid til at være familie
3. Bedre mulighed for at være sammen – mellem generationer
4. Giv familien bedre rettigheder over egne ressourcer
5. Giv familierne ret til at vælge frit

1. Ret til omsorg for det lille barn

Den første tid som forældre er en helt særlig og vigtig periode i livet. I dag er en stor del af barslen øremærket til henholdsvis mor og far. Det kan gøre det vanskeligt for familierne at tilrettelægge barslen sådan, som det er bedst for netop dem. Familier er forskellige, og derfor er den samme løsning heller ikke den rigtige for alle. Hvis man betragter barselsordningen fra barnets perspektiv, handler det om, at der skal være tid til omsorg fra de mennesker, der holder allermost af det i hele verden.

Liberal Alliance mener, at barslen bør følge barnet, og forældrene skal kunne planlægge barslen, som de finder det bedst. Barslen bør i udgangspunktet være fordelt ligeligt mellem barnets forældre, der herefter frit kan overføre den barsel de ønsker til hinanden.

At give familierne ret til selv at fordele barslen vil betyde, at der skal tages et opgør med EU's orlovsdirektiv. Det kan blive en svær, men ikke desto mindre vigtig kamp. Liberal Alliance anser orlovsdirektivet for at være i strid med EU's nærhedsprincip, da barsel er og bør være et nationalt anliggende.

Ikke alle forældre har mulighed for at bruge hele deres barsel. I dag er børn således i gennemsnit ca. 10 måneder¹, når de starter i daginstitution. Liberal Alliance foreslår, at alle familier skal have mulighed for at overdrage de sidste to måneders barsel til nære familiemedlemmer – f.eks. bedsteforældre. Det giver familier mulighed for at forlænge den trygge tid i familien, før barnet sendes i institution.

2. Mere tid til at være familie

I stedet for at gøre børnepasning til et praktisk problem, der skal løses, så mor og far kan komme på arbejde og betale (mere i) skat, ønsker vi at indrette pasning på en måde, der giver de bedste muligheder for tid sammen med familien og fleksibilitet for børnefamilierne.

Liberal Alliance mener, at tilskud til hjemmepasning bør være muligt i alle landets kommuner for børn i daginstitution.

For at sikre en tidssvarende og fleksibel ordning, der giver familierne størst mulig frihed til at indrette sig, bør det også være muligt for forældre, der hjemmepasser at arbejde deltid ved at kombinere hjemmepasning med deltidspasning i daginstitutionerne.

Liberal Alliance mener, at alle familier skal have ret til deltidspasning. Det betyder, at ordninger med såkaldt "modul-pasning" skal udbredes til alle kommuner, sådan at familier kan vælge at få deres barn passet i det tidsrum, de har behov for, og kun betale for den tid, hvor barnet bliver passet.

3. Bedre mulighed for at være sammen – mellem generationer

Småbørnsforældre er ofte pressede, mens den ældre generation har tid og overskud til at være mere sammen med de mindste. Derfor kan det for mange give mening at lade de ældre passe på de mindste.

Liberal Alliance mener, at det bør være muligt for forældre, der vælger hjemmepasning, at give retten til pasning videre til et nærtstående familiemedlem – f.eks. bedsteforældre.

Når den ældre generation bliver gamle, får de ofte selv brug for hjælp og omsorg. Liberal Alliance mener, at der skal gives bedre mulighed for, at dele af eller hele denne omsorg, kan lægges i familien. Derfor mener vi, at ældre borgere skal have ret til at omlægge hjemmehjælp til fradrag, der giver flere muligheder og det skal gøres mindre bureaukratisk at blive personligt udpeget hjælper for pårørende.

Ældre borgere, der ikke længere selv kan varetage praktiske opgaver i hjemmet, skal behandles med mest mulig respekt, og selv kunne få ansvar for at vælge præcis den hjælp, de ønsker i deres hjem. Ældre borgere, der er visiteret til praktisk hjælp til f.eks. rengøring, tøjvask og indkøb, skal kunne konvertere kommunens tilbud til et

¹ www.lex.dk/vuggestue

fradrag, som de selv kan vælge, hvordan de vil benytte – og hvem, der skal hjælpe dem. Liberal Alliance ønsker, at det skal gøres lettere at blive godkendt til at passe egne familiemedlemmer, ligesom det skal være muligt kun at overtage dele af plejen fra det offentlige.

4. Giv familierne bedre rettigheder over egne ressourcer

Ægtefæller og samlevende forældre har en økonomi, der er tæt forbundet. Som familie bør man derfor ses som én enhed i forhold til skattebetaling.

I dag diskriminerer skattesystemet forældre og ægtepar med uens indkomster. Par, hvor den ene tjener mere end den anden, beskattes nemlig hårdere end par, der tjener nogenlunde det samme – også selvom familierne samlet set har samme indkomst. Det påvirker familiens økonomiske mulighed for, at den ene i en periode kan arbejde deltid eller gå længere hjemme med børnene.

Muligheden for at sambeskatte ægtefæller vil på den måde rette op på den skattemæssige forskelsbehandling, så ægtepar i forskellige familieformer behandles lige. Ligeledes kan sambeskatning give mulighed for at benytte hinandens fradrag, såsom beskæftigelsesfradraget, hvilket hjælper familier, hvor den ene part i en periode står uden arbejde.

5. Giv familierne ret til at vælge frit

Mange borgere oplever i dag alt for mange benspænd i forhold til at vælge det, der er bedst for netop deres familie. Kommuner fristes til at indrette deres tilbud, sådan at det offentlige vokser – og private alternativer mindskes eller forsvinder. Nogle kommuner indlægger desuden "benspænd", der forhindrer et frit valg – som eksempelvis kreative skoledistrikter, der begrænser borgernes ret til at vælge. Det betyder, at familier i nogle kommuner ikke har frit valg, når det kommer til daginstitutioner, skoler og ældrepleje. Det mener vi ikke er i orden.

Liberal Alliance mener, at familier skal gives fuldt overblik og gennemsigtighed ift. de tilbud, der findes i kommunen. Kommuner må ikke lægge hindringer i vejen for selvejende og/eller private institutioner og tilbud til borgerne. Kommuner skal tilbyde samme service og rådgivning til institutioner, skoler og plejehjem, uanset om de er offentlige eller private. Kommuner skal ligeledes sikre, at familier reelt har flere valgmuligheder.

Liberal Alliance mener, at alle borgere i Danmark skal have:

- Frit valg af daginstitution og/eller pasningsordning
- Frit skolevalg
- Frit valg mellem plejehjem – og valgfrihed mellem offentlig og privat omsorg

